

Genadijus Vladimirovičius Sprindžiukas
1936 07 22 – 1987 07 26

Žymus Baltarusijos matematikas G. V. Sprindžiukas pradėjo savo mokslinę veiklą Vilniuje, vadovaujant profesoriui J. Kubiliui. G. Sprindžiukui nebuvo lemta ilgai gyventi, tačiau jis spėjo nuveikti labai daug...

1996 m. rugsėjo mėnesį Minske vyko tarptautinė skaičių teorijos konferencija, kurią G. Sprindžiuko mokiniai surengė savo mokytojo šešiasdešimties metų sukakčiai paminėti.

Baltarusijos matematikui G. Sprindžiukui – 60 metų

„Jeigu kas nors mini matematikos problemą, kurios sprendimo ieškoma jau šimtą metų, tai tikriausiai yra skaičių teorijos problema“, – sakydavo P. Erdiošas.

Todėl mokslininkai, išsprendę sunkų skaičių teorijos uždavinį, paprastai greitai išgarsėja matematikų visuomenėje, o kartais ir plačiau. Vilnius yra tikimybinės skaičių teorijos lopšys, tačiau daugelis matematikų žino, kad šiame mieste subrendo matematikas, išsprendęs svarbią kitos skaičių teorijos krypties problemą.

1959 metais studentų mokslinės konferencijos metu Baltarusijos universiteto penkto kurso studentas G. Sprindžiukas (*Владимир Генадеевич Спринджук*, 1936–1987) susipažino su Vilniaus universiteto rektoriumi J. Kubiliumi, kuris jį pakvietė tęsti studijas Vilniaus universiteto aspirantūroje. V. Sprindžiukas praleido Vilniuje trejus metus (1959–1962), tyrinėdamas metrinę skaičių teoriją. Čia jis parašė disertaciją ir 1963 m. Leningrado universitete ją apgynė.

Grįžęs į Minską, V. Sprindžiukas tęsė savo darbą, kuri greitai apvainikavo didelė sėkmė. Jaunam, tik dvidešimt septynerių metų matematikui pavyko įrodyti vadinamąją Malerio (*K. Mahler*) hipotezę, kuri skaičių teorijos autoritetams nepasidavė jau trisdešimt metų.

Malerio hipotezė susijusi su realiųjų skaičių klasifikacija. Visų pirma realiuosius skaičius galime suskirstyti į algebrinius, t. y.

••• $\alpha + \omega$ •••

tuos skaičius, kurie yra algebrinių lygčių su sveikais koeficientais

$$a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + \dots + a_1 x + a_0 = 0, \quad a_n \neq 0,$$

šaknis, ir į transcendentinius, kurie netenkina nė vienos tokios lygties. Transcendentinių skaičių yra daug daugiau negu algebrinių, tad galima bandyti juos pagal tam tikras savybes skirstyti. 1932 metais K. Maleris pasiūlė transcendentinių skaičių ω klasifikacijos kriterijų, susijusį su dydžiais

$$a_n \omega^n + a_{n-1} \omega^{n-1} + \dots + a_1 \omega + a_0;$$

čia a_i yra sveikieji skaičiai $a_n \neq 0$. Jis suformulavo hipotezę, kad beveik visiems transcendentiniams skaičiams ω egzistuoja be galo daug koeficientų rinkinių a_0, a_1, \dots, a_n , kad su $a = \max\{a_0, a_1, \dots, a_n\}$

$$|a_n \omega^n + a_{n-1} \omega^{n-1} + \dots + a_1 \omega + a_0| < a^{-n+\epsilon};$$

čia $\epsilon > 0$ bet koks pasirinktas skaičius.

G. Sprindžiukas sukūrė naują metrinės skaičių teorijos metodą, gavo daug svarbių rezultatų ir išugdė Baltarusijos skaičių teorijos mokyklą. Jis parašė tris skaičių teorijos monografijas [2,3,4]. G. Sprindžukas juokaudavo, kad dėl Malerio hipotezės sprendimo nepastebimi kiti reikšmingesni jo rezultatai.

1996 metų rugsėjo pradžioje G. Sprindžiuko mokiniai surengė Minske konferenciją mokytojo 60 metų sukakčiai paminėti. Atvyko daugiau kaip 50 žymių skaičių teorijos specialistų iš viso pasaulio.

Dalyvavo ir Lietuvos matematikai: J. Kubilius, A. Dubickas, E. Gaigalas, A. Laurinčikas.

Algis Mačiulis

1. Владимир Генадьевич Спринджук: библиографический указатель. Минск, 1989.
2. Спринджук В Г. Проблема Малера в метрической теории чисел. Минск. 1967.
3. Спринджук В Г. Метрическая теория диофантовых приближений. Москва. 1977.
4. Спринджук В Г. Классические диофантовы уравнения от двух неизвестных. Москва. 1982.